

טעמי המצוות: מצות ציצית

1. להיות תייר או להיות תושב

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתתו על ציצת הכנף פתיל תכלת: וזהו לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחר ללבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם: אני ה' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה' (במדבר טו, לח-מא)

2. הכל בידי שמים חוץ מראיית השמים

ציצית מלשון הסתכלות כמו "מציץ מן החרכים". גם הוא לשון יציאת האורות, כמו ציץ השדה היוצא מן הארץ. ולעניין הזכרת המצוות כבר אמרנו, שמילת 'ציצית' (600) עם ה' חוטים וה' קשרים עולה כמניין תרי"ג מצוות. וכבר ידוע שהאורות הנמשכים מן הזעיר אל הנוק' הם כלולים מחסדים וגבורות, ולכן היה צריך לתת בציצית תכלת ולבן. כי הלבן הוא כנגד החסדים, והתכלת כנגד הגבורות. (רמ"ד וואלי, שם)

3. מגב אל גב לפנים אל פנים

הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרוּ עוֹד על כן המו מעי לו רחם אֶרְחַמוּ נָאם ה'. הציבי לך צינים שמי לך תמרורים שתי לבך למסלה דרך הלכת שובי בתולת ישראל שבי אל ערף אלה: עד מתי תתחמקין הבת השובכה כי ברא ה' סדשה בארץ נקבה תסובב גבר (ירמיה לא, יט-כא)

4. העשרה ציורית והכלת כל הגוונים

תניא היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונים? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר" וכתוב "כמראה אבן ספיר דמות כסא" (מנחות מג, ב)

5. ארץ החמדה והמיזוג

ר' אבא מנשק כפי דעכו ר' חנינא מתקן מתקליה ר' אמי ורבי אסי קיימי משמשא לטולא ומטולא לשמשא ר' חייא בר גמדה מיגנדר בעפרה שנאמר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו (כתובת קיב, א-ב)

6. אור מקיף לדחפי הגוף

ולקיים מצות עטיפה בציציות שלנו ייקח הציצית בשעת הברכה וישים אותו על ראשו רחבו לקומתו ובזה יצא קצת ידי חובתו וכיוצא בזה כתוב בתרומת הדשן (שם) וזה לשונו והנהג בטלית שיש לו בית הצוואר יעשו קצת גדול שיוכל לכסות ראשו ורובו מאחוריו ובשעת ברכה יעטפו על ראשו ויפשילנו לאחוריו ויעמוד כך מעוטף לפחות כדי הילוך ארבע אמות ואחר כך ימשכנו מעל ראשו לפניו שיהיה נתלה בצווארו בבית הצוואר של טלית. (בית יוסף, אורח חיים, ח)

7. נקבה תסובב גבר

הציצית דע כי ענין הציצית הוא בחי' אור המקיף כנודע אצלנו. וכנגד זה הוא הציצית הקטן שאין מתעטפים בו לא את הראש ולא את הזרועות אבל הציצית הגדול המעטף את הראש הוא בחי' אור המקיף דז"א ... וד' הציצית יוצאים ממנו ומקיפים את הנקבה אשר שם מתחת החזה ולכן נק' ציצית לשון נקבה ולא ציץ להורות על שהם מקיפים את הנקב' והנה לסיבה זו הצריכו הגאונים להתעטף עטיפת ישמעאלים ... (שער הכוונות, דרוש ציצית, א, האר"י ז"ל)

8. להאיר את המציאות ואת הרגע

תיקון המדינה בכלל, ותיקון הגוף בפרט, הוא מכלל הופעת הקודש היותר עליונה, שמפני רוב קדושתה אינה יכולה להיות מוארת בגלוי באור תכוני שיש לו צורת קודש בולטת, אבל האור נטוי בה ועמה כשלמה. וקצוות היוצאים מאלה, פרטים מעשיים לשם תיקון המדינה והבריאות, בתור מצוות, הרי הם כערך הציצית, בשעה שכל התרבות בכללה היא הטלית. הציצית מביאה לידי גילוי קודש את כל האור המסותר בכל הטלית כולה מרוב גילוייו והופעתו, והפעולות של מצוה וקדושה, המסומנות בכללות מעשה האדם לתיקון חייו הכלליים והפרטיים, הן מוציאות אל הפועל את האור הגנוז במעמקי כל סדרי התרבות האנושית, להביא אל המקום הראוי לו את גילוייו, ולהראות את אור חיי עולם המחיה את הכל, אפילו את חיי השעה. (שמונה קבצים, ב, יג, הראי"ה קוק)